

نقش کاربریها در ارتقاء کیفیت پیاده‌راهها (نمونه موردی: بافت قدیم گرگان)

احسان پسرک لو^{۱*}، حمیدرضا عطایی نجف آبادی^۲

۱- کارشناس ارشد شهرسازی، شهرداری مینودشت، گلستان. پست

الکترونیکی: Ehsan.pesarakloo@gmail.com

۲- عضو هیئت علمی گروه شهرسازی، موسسه آموزش عالی نجف آباد، اصفهان. پست

الکترونیکی: Hamid_ant2005@yahoo.com

چکیده

عواملی چون کمبود کاربریهای توانمند در جذب شهروندان، عدم سازگاری خدمات با نیازهای امروزی شهروندان و کمبود مراکز فعالیتی شبانه‌روزی درون بافت‌های قدیم، موجب شده‌اند تا نه تنها مردم به سمت این بافت‌ها جذب نشوند بلکه کسانی هم که در این نقاط ساکن بوده‌اند، تصمیم به ترک آنجا گرفته و در محلات نوساز ساکن شوند. بافت قدیم گرگان نیز از این قاعده مستثنی نبوده و توجه کم برنامه‌ریزان به پیاده‌راههای آنها باعث ایجاد مشکلاتی شده است. از اینرو، بهبود کیفیت پیاده‌راههای این فضاها نقش عمده‌ای در احیای حیات اجتماعی آن دارد. در جریان توسعه محلات پیاده‌مدار در بافت قدیم گرگان می‌توان با دستیابی به الگوی مناسب استقرار کاربریها، اجرای شرایط لازم برای ارتقاء کیفیت پیاده‌راههای موجود در بافت و تعیین مطلوبترین فعالیت‌ها در کاربریهای جدید پیرامون آن، باعث تشویق پیاده‌روی در محلات این بافت گردید. در این راستا، مساحت کاربریهای جاذب عابران پیاده در بافت قدیم گرگان استخراج شده و سپس درصد کاربران پیاده مراجعه کننده به آنها در زمانهای مختلف از طریق برداشتهای میدانی برآورد گشته و با استفاده از آزمون فریدمن، آزمون همبستگی و رگرسیون خطی، میزان ارتباط بین مساحت کاربریها و درصد کاربران پیاده بدست آمده است. تحلیل‌های آماری، بین درصد کاربران پیاده مراجعه کننده به بافت قدیم گرگان و مساحت کاربری تجاری، میزان ارتباط بیشتری را نسبت به سایر کاربریها نشان می‌دهند.

واژه‌های کلیدی: پیاده‌مداری، بافت قدیم، کاربریها، گرگان

۱- مقدمه

یکی از مهمترین مشکلات شهری در بافت قدیم اغلب شهرهای ایران، تقدم سواره بر پیاده است که این تقدم هم به صورت کالبدی و هم به صورت رفتاری می‌باشد و باعث شده است که روح زندگی، فعالیت و تحرک در بافت‌های قدیمی و تاریخی شهرها تضعیف گردد. با تولید انبوه وسایل نقلیه موتوری در پنجاه سال اخیر و استفاده روزافزون افراد از خودرو برای رفت و آمد، اکنون شهرها به صورت مراکز بزرگی از تجمع وسایل نقلیه درآمده‌اند که روز به روز تعداد آنها افزایش یافته و آلودگی هوا و سروصدا را برای مردم شهر به همراه داشته‌اند. بنابراین، در این دوره به دلیل کاهش سرمایه اجتماعی، لزوم توجه به پیاده‌راهها در بافت‌های قدیم بسیار بیشتر از گذشته احساس می‌شود.